NEDERLANDSE VERENIGING DUURZAME ENERGIE

Commissiedebat

Economische veiligheid en strategische autonomie – 11 november 2026

Het huidige conflict in het Midden-Oosten laat zien hoe geopolitiek direct doorwerkt op onze energievoorziening en daarmee de economie. Naast recordhoge aardgas- en olieprijzen, met inflatie als gevolg, worden handelsrelaties steeds vaker gebruikt als geopolitiek drukmiddel. Om onze economie weerbaarder te maken en minder afhankelijk te worden van fossiele import is snelle omschakeling op een duurzaam energiesysteem met energie van eigen bodem de beste remedie. Onderzoek van TNO laat zien dat een duurzaam energiesysteem veel weerbaarder is tegen prijsschokken. Duurzame energie vermindert onze economische afhankelijkheid van andere landen, en is daarnaast de motor van de Nederlandse en Europese economische groei. De NVDE pleit voor meer investeringen in groene energie van eigen bodem, het versterken van de Nederlandse groene industrie, en het optrekken in Europees verband om de duurzame energiesector te versterken.

Investeer in energie- en klimaattechnologie van Nederlandse bodem als strategisch domein

Wennink noemt in zijn breed omarmde rapport investeren in duurzame productie en clean tech een '*triple win'*: investeringen binnen het domein energie- en klimaattechnologie dragen bij aan energie- en grondstofzekerheid, verduurzaming en het veiligstellen van ons toekomstig verdienvermogen.

- **Richt de Nationale Investeringsinstelling op energie en clean tech, voor weerbaarheid en verdienvermogen.** De NVDE is positief over het voornemen van het kabinet om te investeren in het veiligstellen van de toekomstige concurrentiekracht van Nederland. Clean tech moet daarbij een hoofdrol spelen. In 2023 zorgde de clean tech sector al voor 30% van de Europese economische groei. Om niet achter te blijven of door andere staten te worden weggeconcurreerd moet Nederland nu investeren in de Nederlandse clean tech sector, zo waarschuwde een brede coalitie van partijen uit de energie- en klimaatsector. Een specifiek aandachtspunt hierbij is voldoende financieringsmogelijkheden voor groene scale-ups, die voor durfkapitaal regelmatig vertrekken naar de Verenigde Staten.
- **Behoud de industrie van de toekomst en versterk het Europese concurrentievermogen**. Hiervoor is stabiel en voorspelbaar (Europees) industriebeleid nodig, onder meer rond ETS en CBAM. Daarnaast is vraagcreatie cruciaal: normeer het gebruik van duurzaam geproduceerde basisproducten als staal en chemische stoffen, zodat er ook een markt ontstaat. Onderzoek van Deloitte laat zien hoe vraagcreatie kan werken: door de vraag naar groene producten uit Europa te stimuleren vergroot je het Europese concurrentievermogen op mondiale schaal in de economie van de toekomst. Zet daarom Europees in op het creëren van structurele marktvraag naar duurzame producten, samen met bedrijven uit de gehele productieketen.
- Elke tien procent stijging in olie- en aardgasprijzen leidt tot een hogere inflatie van 0,36 procentpunt, laat recent onderzoek zien. Hernieuwbare energie is daarentegen veel beter bestand tegen geopolitieke schokken en zorgt voor lagere en stabielere energieprijzen. Een stijgende rente remt op korte termijn de inflatie, maar maakt ook de energietransitie als structurele oplossing duurder. De ECB heeft zelf aangegeven dat klimaatbeleid en energieafhankelijkheid relevant zijn voor haar mandaat; een groene rentekorting op Europese schaal kan op termijn bijdragen aan het bestrijden van energie-gedreven

inflatie. Wij pleiten daarom voor een **verkenning naar de invoering van een groene rentekorting op Europese schaal**, uiteraard met behoud van de onafhankelijkheid van de ECB.

Help bedrijven van hun afhankelijkheid van fossiel af – maak hen weerbaar met duurzame energie

Energie-onafhankelijkheid en economische weerbaarheid zijn twee kanten van dezelfde medaille. De NVDE roept op om het Nederlandse bedrijfsleven te ondersteunen in het ontwikkelen van een duurzaam energiesysteem, en dit beter bestand te maken tegen ongewenste fysieke en digitale inmenging.

- **Geef meer ruimte aan lokale opwek van wind- en zonne-energie**. Bij bedrijven en huishoudens groeit de vraag naar duurzame energie flink, vooral sinds de energiecrisis. Maak het voor bedrijven weer mogelijk om uit te breiden en te verduurzamen. Uit onderzoek blijkt dat door vol in te zetten op lokale opwek van wind- en zonne-energie, met een combinatie van opslag en onderlinge levering, ondernemers tot wel 50 procent besparen in de jaarlijkse energiekosten.
- **Versnel vergunningsprocedures, bijvoorbeeld door uitzonderingsposities voor duurzame energieprojecten**. Hoe sneller Nederland van het gas af gaat, hoe beter. Er kan op korte termijn erg veel voortuitgang worden geboekt door snellere uitvoering van de energietransitie en door slimmer gebruik te maken van het net; dit blijkt ook uit onderzoek van Arcadis. De NVDE heeft in het Spoedplan voor minder aardgas 19 concrete en onderbouwde beleidsvoorstellen gedaan die de Nederlandse afhankelijkheid van aardgas verminderen, onder andere door doorlooptijden te versnellen.
- **Bied langjarige investeringszekerheid voor bedrijven, energiegemeenschappen en decentrale overheden.** Op deze manier kan het bedrijfsleven zelf maatregelen doorvoeren om hun energiezekerheid te vergroten door over te stappen op duurzaam. Houd bijvoorbeeld het budget voor de VEKI en NIKI langjarig op peil om energieweerbaarheid te vergroten.

Energie als economische randvoorwaarde: maak het energiesysteem weerbaar

Een weerbaar energiesysteem is veilig systeem. Het fossiele energiesysteem is kwetsbaar, wat grote gevolgen heeft voor energiezekerheid en economische stabiliteit in Nederland. De bombardementen op gascentrales in Oekraïne en raffinaderijen in het Midden-Oosten laten dit helder zien.

- Decentrale ontwikkeling kan het energiesysteem weerbaarder helpen maken. Een sterk gecentraliseerd energiesysteem is kwetsbaar voor gerichte aanvallen en verhoogt daarmee het risico op black-outs. Zoals ook gesteld in de Kamerbrief over het versterken van decentrale ontwikkelingen in het energiesysteem, moet de overheid randvoorwaarden bieden en voor financiering zorgen. **Geef daarom duidelijkheid en aansturing in het versterken van fysieke en digitale weerbaarheid van het energiesysteem**. Hierbij is specifieke aandacht voor cyberbeveiliging cruciaal.
- Investeren in gerichte verduurzamingsmaatregelen voor huishoudens biedt volgens de Macro Economische Verkenning 2027 van het CPB een uitweg tegen de stijgende energierekening. Een generieke maatregel zoals accijnsverlaging op fossiele brandstof is een stuk minder effectief. **Investeer daarom in gerichte stimuleringsmaatregelen voor verduurzaming van huishoudens**, om vooral de huishoudens met de laagste inkomens meer zekerheid te bieden.

NEDERLANDSE VERENIGING DUURZAME ENERGIE

Commissiedebat

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.